רשומות

הצעות חוק

הממשלה

ו׳ בחשוון התשע״ז | 1088 | 7 בנובמבר 2016

עמוד

הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס׳ 89), התשע״ז–2016 618

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 89), התשע"ז–2016

תיקון סעיף 15

1. בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג–1963[1] (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 15(ד)(3)(א), במקום "ועדת ערר שניתנה לפי סעיף 89" יבוא "בית משפט שניתנה לפי סעיף 88";

תיקון סעיף 39

2. בסעיף 39(11א) לחוק העיקרי, המילה "ערר" – תימחק.

תיקון סעיף 48ב

3. בסעיף 48ב(א) לחוק העיקרי, המילה "בערר" – תימחק.

החלפת סעיף 88

4. במקום סעיף 88 לחוק העיקרי יבוא:

"ערעור

88. (א) על החלטת המנהל ניתן לערער לפני בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצאים המקרקעין מושא ההחלטה בתוך שלושים ימים מיום שנמסרה למערער ההחלטה;

(ב) בית המשפט המחוזי ידון בערעור לפי סעיף קטן (א), בשופט אחד;

(ג) בערעור על החלטת המנהל בהשגה לפי סעיף 87, רשאי בית המשפט, לאשר, להפחית, להגדיל או לבטל את השומה, או לפסוק באופן אחר כפי שימצא לנכון.".

ביטול סעיפים 89 ו־90

5. סעיפים 89 ו־90 לחוק העיקרי – בטלים.

תיקון סעיף 91

6. בסעיף 91 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ב), במקום "ערר" יבוא "ערעור";

(2) במקום סעיף קטן (ב1) יבוא:

"(ב1) ניתן פסק דין של בית המשפט המחוזי לפי סעיף 88, ישולם סכום המס המגיע לפי פסק הדין בתוך 45 ימים מיום שניתן, זולת אם קבע בית המשפט העליון אחרת";

(3) בסעיף קטן (ב2), במקום "לפי סעיף 90" יבוא "על פסק דין של בית משפט מחוזי".

דברי הסבר

סעיפים 1 עד 8 פרק שמיני לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג–1963 (להלן – החוק), שכותרתו "השגה וערעור", קובע את מסלול הערעור על שומה שנעשתה לפי החוק. אדם החולק על שומה רשאי להגיש השגה למנהל. על ההחלטה בהשגה ניתן להגיש ערר לפני ועדת ערר של שלושה חברים שהם שופט – יושב ראש הוועדה, ושני חברים שאחד מהם לפחות הוא נציג ציבור. על החלטת ועדת הערר בערר ניתן לערער בבעיה משפטית בלבד לבית המשפט העליון.

יצוין כי ועדת הערר אף מוסמכת לדון בכל החלטה אחרת של המנהל שאינה שומה וגם על החלטה כזו של ועדת הערר ניתן לערער בבעיה משפטית בלבד לבית המשפט העליון.

במהלך השנים הושמעה ביקורת על הרכבה של ועדת הערר וזאת על רקע החשש לניגוד עניינים של שני חברי הוועדה, שאינם היושב ראש, שכן בפועל, חברים אלה הם עורכי דין, רואי חשבון ושמאי מקרקעין הפעילים בתחום מיסוי המקרקעין ובמסגרת תפקידם הם מייצגים לקוחות בעניינים הדומים לאלה המובאים לפניהם בשבתם כוועדת ערר לפי החוק.

לנוכח הביקורת האמורה גובשה הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 73) (בית דין לעררים), התשע"ב–2012 (להלן – הצעת החוק הקודמת), אשר הציעה לשנות את הרכבה של ועדת הערר שלפי חוק מיסוי מקרקעין מהרכב של שלושה לדן יחיד שיהיה שופט מכהן או שופט בדימוס של בית משפט מחוזי. הצעת החוק הקודמת עברה קריאה ראשונה במהלך כהונתה של הכנסת ה־18, ובמהלך כהונתה של הכנסת ה־19 הוחל עליה דין רציפות לפי חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, התשנ"ג–1993, אך הליך החקיקה שלה לא התקדם.

[1] ס"ח התשכ"ג, עמ' 163; התשע"ו, עמ' 1248.

7. בסעיף 95א לחוק העיקרי – תיקון סעיף 95א

(1) בסעיף קטן (א), המילה "לערר" – תימחק;

(2) בסעיף קטן (ה), במקום "אפשר לערור, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה, לפני ועדת הערר כמשמעותה בסעיף 89" יבוא "אפשר לערער לפני בית המשפט המחוזי לפי סעיף 88 בתוך שלושים ימים מיום שנמסרה ההחלטה".

8. במקום סעיף 110 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 110

"סדרי דין בערעור 110. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הדין בערעור, ובכלל זה לעניין אגרות והוצאות."

9. תחילתו של חוק זה 30 ימים מיום הפרסום (להלן – יום התחילה). תחילה

דברי הסבר

הטעם לשימור המסגרת המבנית של ועדת הערר כפי שהוצע בהצעת החוק הקודמת, חלף הסדרת הליך שיפוטי רגיל לפני בית משפט, היה לאפשר למנות גם שופט בדימוס לוועדות אלה לפי סעיף 16 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984 (להלן – חוק בתי המשפט). ראה לעניין זה סעיף 3(2) להצעת החוק הקודמת.

במהלך שנת 2014 נחקק תיקון לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], אשר הפך את הוראת השעה שעניינה "שופט עמית", שתוקפה פג בחודש אפריל 2010, להסדר קבע. תיקון זה מאפשר למנות שופט בית משפט מחוזי שיצא לקצבה לתפקיד של שופט עמית בבית המשפט המחוזי (ראה סעיף 10א לחוק בתי המשפט); כך תיקון זה למעשה מייתר את הצורך בשימור המסגרת המבנית של ועדת הערר כפי שהוצע בהצעת החוק הקודמת.

לנוכח האמור מוצע להסמיך את בית המשפט המחוזי לדון בערעור מס לפי חוק מיסוי מקרקעין תחת ועדת הערר הפועלת כיום לפי אותו חוק.

כך ייפתר החשש לקיומו של ניגוד עניינים אצל חברי הוועדה וכן תיווצר אחידות בחקיקה בכל הנוגע לערעורי מס.

בהקשר זה יוזכר כי ערעור מס לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], כמו ערעור מס לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1975, נדונים גם הם לפני בית המשפט המחוזי בדן יחיד (ראה פרק שני לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] וכן פרק י"ב לחוק מס ערך מוסף).

עוד מוצע לקבוע כי בית המשפט המחוזי, בדונו בערעור על החלטת המנהל בהשגה לפי סעיף 87, יהיה רשאי לאשר, להפחית, להגדיל או לבטל את השומה וכן לפסוק בכל דרך אחרת כפי שימצא לנכון.

על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בערעור מס לפי חוק מיסוי מקרקעין יהיה ניתן לערער לפני בית המשפט העליון וזאת מכוח חוק בתי המשפט [נוסח משולב] החל על הליכים המתנהלים לפני בית המשפט המחוזי (ראה סעיף 41 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב]).

נוסף על האמור מוצע לקבוע כי שר המשפטים יהיה רשאי להתקין תקנות סדרי דין אשר יחולו בערעור מס לפי חוק מיסוי מקרקעין.

ואלה נוסחי הסעיפים אשר מוצע לבטל או להחליף:

"ועדת ערר

89. (א) שר המשפטים ימנה לעניין סעיף 88 ועדות ערר של שלושה כל אחת והם: שופט שיהא יושב ראש הועדה, ושני חברים שלפחות אחד מהם הוא נציג הציבור.

(ב) הוועדה רשאית לאשר את השומה, להפחיתה, להגדילה, לבטלה או להחליט בדרך אחרת כפי שתראה לנכון, ולצורך זה רשאית הועדה לדון לפי שיקול דעתה בכל דבר שהמנהל רשאי להחליט בו לפי חוק זה, לפי שיקול דעתו.

(ג) לוועדה יהיו הסמכויות שאפשר להעניקן לפי סעיפים 5 ו־5א לפקודת ועדות חקירה, וכן רשאית הוועדה להטיל הוצאות, להיכנס או להרשות אדם אחר להיכנס, בכל עת סבירה לכל מקרקעין ולערוך בהם בדיקות ומדידות, וכן רשאית הועדה לדרוש מבעל הנכס או המחזיק בו או ממי שחייב במסירת הצהרה לפי סעיפים 72ח או 73(ד) עד (ו) למסור לה כל ידיעה או מסמך הנמצאים ברשותו והדרושים לה למילוי תפקידיה.

ערעור לבית המשפט העליון

90. על החלטתה של ועדת ערר ניתן לערער בבעיה משפטית לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים, תוך 45 ימים מיום מתן ההחלטה, או אם ניתנה בהעדר המערער – מיום שנמסרה לו.

תשלום יתרת מס על פי שומה

91 (ב1) ניתנה החלטה של ועדת ערר לפי סעיף 89, ישולם סכום המס המגיע לפי ההחלטה בתוך 45 ימים מיום שניתנה, זולת אם קבע בית המשפט העליון אחרת.

סדרי דין ואגרות בוועדות ערר

110. (א) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הדין בועדות ערר ובין השאר בדבר הארכת המועד להגשת ערר ושכר בטלה של עדים.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות, אגרות בעד הטיפול בערר."

סעיפים 9 ו־10 מוצע לקבוע כי תחילתו של חוק זה יהיה 30 ימים מיום פרסומו. כמו כן מוצע לקבוע כי עררים התלויים ועומדים לפני ועדת הערר ביום תחילתו של החוק המוצע, אשר טרם הוחל בהם בהצגת

הוראת מעבר

10. ערר שהיה תלוי ועומד ערב יום התחילה לפני ועדת ערר שמונתה לפי סעיף 89 לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום התחילה ושבעלי הדין טרם החלו להציג בו את ראיותיהם, יועבר לבית המשפט המחוזי המוסמך לדון בעניין לפי הוראות סעיף 88 לחוק מיסוי מקרקעין כנוסחו בסעיף 4 לחוק זה ורשאי בית המשפט להמשיך לדון בערר מן השלב שאליו הגיעה ועדת הערר; החלו בעלי הדין להציג את ראיותיהם בערר לפני ועדת הערר לפני יום התחילה, תמשיך ועדת הערר לדון בערר לפי הוראות החוק העיקרי כנוסחן ערב יום התחילה.

דברי הסבר

ראיות הצדדים, יועברו לדיון לפני בית המשפט המחוזי לפי הוראות החוק המוצע ובית המשפט יהיה רשאי להמשיך לדון מן השלב שאליו הגיעה ועדת הערר. עם זאת מוצע לקבוע כי עררים התלויים ועומדים לפני ועדת הערר ביום תחילתו של החוק המוצע, אשר כבר הוחל בהם בהצגת ראיות הצדדים, ימשיכו להידון לפני ועדת הערר לפי הוראות חוק מיסוי מקרקעין כנוסחן ערב יום התחילה של החוק המוצע.

המחיר 1.62 שקל חדש ISSN 0334-3030 סודר במח׳ רשומות, משרד המשפטים, והודפס במדפיס הממשלתי